

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf.I.20.443/2011/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a dr. Sztás Benedek ügyvéd (címe) által képviselt I.rendű felperes neve (címe) I. rendű, II.rendű felperes neve (címe) II. rendű, **III. rendű felperes** neve (címe) III. rendű és IV.rendű felperes neve (címe) IV. rendű felpereseknek, a Kristonné dr. Dusza Gabriella ügyvéd (címe) által képviselt Aegon Magyarország Általános Biztosító Zrt. (címe) alperessel szemben kártérítés megfizetése iránt indított perében a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság 25.P.21.683/2010/23. számú ítélete ellen az alperes részéről 25. sorszám alatt előterjesztett és a 27. sorszám alatt indokolt fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, a fellebbezett részét részben megváltoztatja, és az alperes által fizetendő marasztalás tőkeösszegét a II. rendű felperes esetében 1 850 000 (egymillió-nyolcszázötvenezer) Ft-ra, a III. rendű felperes esetében 350 000 (háromszázötvenezer) Ft-ra, a IV. rendű felperes esetében pedig 700 000 (hétszázezer) Ft-ra, míg az alperes által fizetendő perköltség összegét 275 000 (kétszázhetvenötezer) Ft-ra leszállítja. Az alperes által külön felhívásra megtérítendő le nem rótt kereseti illeték összegét 264 000 (kétszázhatvannégyezer) Ft-ra, míg az általa ugyancsak külön felhívásra megfizetendő állam által előlegezett költség összegét 86 212 (nyolcvanhatezer-kétszázötvenkettő) Ft-ra leszállítja, egyúttal kötelezi az I. rendű felperest 30 000 (harmincezer) Ft le nem rótt kereseti illeték és 9 797 (kilencezer-hétszázkilencvenhét) Ft állam által előlegezett költség, a II. rendű felperest 54 000 (ötvennégyezer) Ft le nem rótt kereseti illeték és 22 533 (huszonkétezer-ötszázharminchárom) Ft állam által előlegezett költség, a III. rendű felperest 24 000 (huszonnégyezer) Ft le nem rótt kereseti illeték és 12 736 (tizenkétezer-hétszázharminchat) Ft állam által előlegezett költség, a IV. rendű felperest pedig 48 000 (negyvennyolcezer) Ft le nem rótt kereseti illeték és 25 472 (huszonötezer-négyszázhetvenkettő) Ft állam által előlegezett költség állam részére külön felhívásra történő megfizetésére. Egyebekben az első fokú ítéletet helybenhagyja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 25 000 (huszonötezer) Ft, a II. rendű felperesnek pedig 23 750 (huszonháromezer-hétszázötven) másodfokú perköltséget; a III. és a IV. rendű felperesek, valamint az ő viszonylatukban az alperes saját költségeiket maguk viselik. Kötelezi a II-III. rendű felpereseket, hogy személyenként 24 000 (huszonnégyezer) Ft, a IV. rendű felperest, hogy 48 000 (negyvennyolcezer) Ft, míg az alperest, hogy 204 000 (kétszáznégyezer) Ft le nem rótt fellebbezési eljárási illetéket térítsen meg az illetékes állami adóhatóság felhívására az abban megjelölt módon és határidőn belül az állam részére.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

Az 1999. évben született **néhai K. E.** - aki az I-II. rendű felperesek gyermeke, a IV. rendű felperes unokája - 2006. június hó 13. napján **"R"** községben halálos közlekedési balesetet szenvedett, amikor az óvodásokat szállító buszról leszállva, kezét az azt fogó IV. rendű felperes kezéből kirántva kirohant az útestre, ahol a megengedett haladási sebességet túllépő személygépkocsit vezető **O.M.** őt elütötte. A balesetet okozó gépjárműre az alperesnél rendelkeztek kötelező felelősségbiztosítással.

A szülők a néhaival és húgával **"R"-en** éltek harmonikus, boldog, a névnapokat, születésnapokat nagyobb családi körben is megünneplő családi körben. A családi életében aktívan részt vettek a nagyszülők: a IV. rendű felperes és az eredeti III. rendű felperes, a jelenlegi III. rendű felperes jogelődje. A IV. rendű felperes szinte életvitelszerűen élt együtt a családdal, míg a volt III. rendű felperes a szomszédos községből naponta általában két alkalommal átbiciklizett. A halálesetet követően a felperesek zárkózottá váltak, korábbi baráti társaságuktól elmaradtak, távolabbi családtagjaikkal a kapcsolatot nem keresték. Az I-II. rendű felpereseknek a balesetet követően újabb gyermeke született. A felperesek egyikénél sem mutatható ki a gyászeseeményen túlmutató pszichés károsodás, ők a veszteségélményt személyiségbeli jellemzőiknek megfelelően feldolgozták, életvitelüket tovább folytatták, a IV. rendű felperes korábban kialakult ideggyengeségi állapotát az átélt veszteségélmény nem súlyosbította annak rögzült volta miatt.

A felperesek kárigényüket 2007. június hó 7. napján jelentették be az alperesnek, aki 2007. július hó 27. napján 206 320 Ft vagyoni kárt térített meg a részükre, majd 2007. október hó 3. napján további 4 381 480 Ft-ot utalt át az I-II. rendű felpereseknek, amely összeg a személyenkénti 2 000 000 Ft összegű nem vagyoni kártérítésből és ennek kamatából állt.

A per folyamán **H. L.** volt III. rendű felperes elhunyt, törvényes örökösei egymás között egyenlő arányban a II. rendű felperes, valamint a perbe jogutódként belépett F-né **H. T.** III. rendű felperes

A felperesek keresetükben az alperest az I. rendű felperes javára 2 000 000 Ft, a II. rendű felperes javára 3 000 000 Ft, a III. rendű felperes javára 1 000 000 Ft, míg a IV. rendű felperes javára 2 000 000 Ft nem vagyoni kártérítést s ezen összeg 2007. július hó 7. napjától járó késedelmi kamatai megfizetésére kérték kötelezni, értékelve a néhai 20 % mértékű közrehatását is a baleset bekövetkeztében.

Az alperes a jogalapot elismerte, a közrehatás mértékével is egyetértett, ám az összecszerűség tekintetében az I-II. rendű felperesek esetében személyenként 500 000 Ft tőkét és járulékát meghaladó mértékben kérte a kereset elutasítását, míg a III-IV. rendű felperesek esetében azt teljesen vitatta.

Az elsőfokú bíróság a 23. sorszám alatt meghozott ítéletében kötelezte az alperest, hogy fizessen meg 15 napon belül az I. rendű felperesnek 1 500 000 Ft, a II. rendű felperesnek 2 250 000 Ft, a III. rendű felperesnek 750 000 Ft és a IV. rendű felperesnek 1 500 000 Ft tőkét, s ezen összegek után 2007. július hó 7. napjától járó késedelmi kamatát, valamint a felpereseknek, mint egyetemleges jogosultak részére 375 000 Ft perköltséget; ezt meghaladóan a keresetet elutasította. Kötelezte az alperest, hogy térítsen meg az államnak külön felhívásra 480 000 Ft le nem rótt kereseti illetéket, valamint fizessen meg ugyancsak külön felhívásra 156 750 Ft állam által előlegezett költséget.

Határozatának indokolása szerint a felek között a kereset jogalapja vonatkozásában nem volt vita.

A Magyar Köztársaság Alkotmányának 15. §-a szerint a Magyar Köztársaság védi a házasság és a család intézményét, a Ptk. 75. §-ának (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani, amely jogok a törvény védelme alatt állnak.

A perbeli esetben a károkozás folytán sérült a család integritása és ezzel együtt a felpereseknek az a joga, hogy a családon belüli szerepüknek megfelelően teljes családban éljenek, a baleset következtében valamennyi felperes életminősége hátrányosan változott, amelyet a felperesek személyes meghallgatása mellett igazolt a kihallgatott tanúk vallomása is. A perben beszerezett szakvélemény szerint a gyermek elvesztéséből fakadó gyászeseményen túlmutató pszichés károsodás nem volt igazolható a felpereseknél, ám a nem vagyoni kártérítést nem a gyász és a fájdalom vagy annak elhúzódó patológiás volta alapozza meg, hanem az a tény, hogy a gyermek halálával megsérült a felpereseknek a családban való éléshez fűződő alapvető személyiségi joga. A Ptk. 84. §-a (1) bekezdésének e) pontja értelmében, akit személyhez fűződő jogában megsértenek, az eset körülményeihez képest követelhet kártérítést a polgári jogi felelősség szabályai szerint.

Az elsőfokú bíróság a nem vagyoni kár összegének meghatározása során figyelemmel volt az Alkotmánybíróság 34/1992. (VI. 01.) AB határozatában foglaltakra, mely szerint a pénzbeli kártérítés funkciója a nem vagyoni károknál az elszenvedett sérelem hozzávetőleges kiegyensúlyozása olyan vagyoni szolgáltatás nyújtásával, ami az elszenvedett sérelemért körülbelül egyenértékű másnemű előnyt nyújt.

A tanúvallomások, illetőleg a szakértői vélemények megállapításai alapján arra a megállapításra jutott, hogy a káresemény bekövetkeztekor fennálló ár- és értékviszonyok alapján a felpereseket ért hátrányok ellensúlyozására az I-II. rendű felperesek esetében személyenként 3 500 000 Ft, a volt III. rendű felperes és a IV. rendű felperes esetében pedig személyenként 1 500 000 Ft szükséges, de egyben elegendő is. A nagyszülők esetében a személyiségi jogsértést az elhunyt gyermekkel ápolt szoros, a mindennapokban is fennállt életvitelszerű kapcsolatra tekintettel látta megállapíthatónak. A nem vagyoni kár megtérítésének követelése személyhez fűződő jog, eredményessége esetén összege a jogosult vagyonát gyarapítja, így adott esetben a hagyatékához tartozik. Emiatt nem volt akadálya annak, hogy a kereset benyújtását követően elhunyt III. rendű felperest annak haláláig megillető nem vagyoni kártérítést a jogutódjai követelhessék. Minderre tekintettel az előbb írt összegekben marasztalta az alperest figyelemmel az általa még a pert megelőzően teljesített nem vagyoni kártérítés összegére is, a kamatfizetés kezdő időpontját a peres felek egyező előadása alapján határozva meg.

Az elsőfokú bíróság a Pp. 81. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezte az alperest a felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára perköltség, valamint az állam javára a le nem rótt kereseti illeték és az állam által előlegezett szakértői díj megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben az ítélet megváltoztatásával a keresetnek az I-II. rendű felperesek esetében személyenként 500 000 Ft és járulékát meghaladó részben, míg a III-IV. rendű felperesek esetében annak teljes elutasítását kérte. Az I-II. rendű felperesek tekintetében személyenként 2 500 000 Ft áll arányban az elszenvedett sérelemmel, míg a nagyszülőknél a nem vagyoni kártérítésre okot adó körülmény nincs, a közeli hozzátartozó elvesztése önmagában ezt ugyanis nem alapozza meg. Hivatkozott arra, hogy a volt III. rendű alperes esetében nem is kerülhetett sor az orvosszakértői vizsgálatra, míg a IV. rendű felperes állapotában közrejátszhat az önvád, amiért az ő felügyelete alatt következett be a baleset; ő amúgy is már a másik gyermeke háztartásában él, így nem kell nap mint nap szembesülnie a veszteséggel.

A felperesek fellebbezési ellenkérelmükben az első fokú ítélet helybenhagyását kérték, lényegében annak helyes indokai alapján.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A. §-a (1) bekezdésének f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és a Pp. 253. §-ának (3) bekezdésére figyelemmel fellebbezés hiányában nem érintette az elsőfokú bíróság ítéletének a keresetet részben elutasító rendelkezését, valamint a fellebbezésben nem kifogásolt mértékű marasztalását. Az ítélet tábla a fellebbezést részben találta alaposnak a következők szerint:

Az elsőfokú bíróság a tényállást a jogvita elbírálásához szükséges mértékben feltárta, ám az abból levont következtetéseivel a III-IV. rendű felperesek javára megítélt nem vagyoni kártérítés tekintetében nem értett egyet az ítélet tábla. Az alperes fellebbezése annyiban volt alapos, hogy a III-IV. rendű felperesek részére megítélt nem vagyoni kártérítés összege eltúlzott volt. Az elsőfokú bíróság a bizonyítási eljárás során feltárt konkrét tényállás alapján a jogsérelem folytán bekövetkezett hátrányokat, következményeket helyesen vette számba, s megalapozottan jutott arra a következtetésre, hogy valamennyi

felperes esetében sérült az Alkotmány 15. §-ában deklarált teljes családban éléshez való jog. Ezen személyhez fűződő jog sérelme a lefolytatott bizonyítás eredménye alapján a III-IV. rendű alperesek oldalán is megalapozottan került megállapításra, ugyanis ők az I-II. rendű felperesekkel és a néhaival fenntartott mindennapi, életvitelszerű kapcsolatuk révén a szűk értelemben vett család szerves részét képezték, s a mindennapi életvitelükre, ezáltal az életminőségükre közvetlen kihatással volt az unokájuk elvesztése, oldalukon kompenzálendő immateriális hátrányt okozva. Tekintettel arra, hogy a beszerzett szakvélemény szerint a felperesek esetében a gyászmunka rendben lezajlott, s esetükben **néhai K. E.** elvesztése miatt maradandó, illetve tartós egészségkárosodás nem alakult ki, nem volt jelentősége az alperes fellebbezésében írtakkal ellentétben a IV. rendű felperes általa feltételezett önvádjának, mivel nála sem a pszichés károsodás, hanem a teljes családban való élethez fűződő személyiségi jogának megsértése, mint immateriális sérelem alapozta meg az annak ellensúlyozására hivatott nem vagyoni kártérítési igényt. Szintén nem volt jelentősége az előbb kifejtettek miatt, hogy azóta a IV. rendű felperes életkörülményei megváltoztak, ahogy a volt III. rendű felperes időközben bekövetkezett halálának sem, mert mindkettőjük oldalán - hasonlóan az I-II. rendű felperesekhez - a személyiségi jogsérelem az unokájuk elvesztésével bekövetkezett, s ezzel a nem vagyoni kártérítés esedékessé vált (Ptk. 360. §-ának (1) bekezdése).

Az elsőfokú bíróság az I-II. rendű felperesek esetében az őket ért immateriális hátrány ellensúlyozására alkalmas nem vagyoni kártérítést határozott meg, ám a volt III. rendű és a IV. rendű felpereseket megillető nem vagyoni kártérítés összegének meghatározásánál a feltárt hátrányokat nem értékelte megfelelően. Az ítélezési gyakorlat szerint a nem vagyoni kárpótlás mértékének meghatározásánál a károsult személy körülményeit, életkorát, a társadalomban elfoglalt helyzetét, a káreseménynek a károsult személyével való összefüggéseit kell döntő súllyal értékelni. A nem vagyoni kárpótlás mértéke megállapításánál tehát a jogsértés súlyát és a következmények súlyosságát kell figyelembe venni, nem hagyható figyelmen kívül az összeg meghatározásánál a hasonló következményekkel járó, korabeli káreseményekkel kapcsolatos ítélezési gyakorlat és az annak megfelelő egységes megítélés követelménye sem. A nagyszülők részére megállapított nem vagyoni kártérítés összege a fenti körülmények ellenére is eltúlzottnak tekintendő a kialakult bírói gyakorlathoz képest, a hozzátartozói nem vagyoni kártérítések körében ugyanis részükre ilyen nagyságú kárpótlás legfeljebb kettős személyiségi jogsérelem esetében lehetne indokolt, különösen akkor, ha a közeli hozzátartozó elvesztésével maradandó (lelki) egészségkárosodást szenvedtek volna el. Ilyenre azonban az ő esetükben nem került sor, náluk normál időtartamú gyászreakció jelentkezett, annak feldolgozása megtörtént, pszichés megbetegedés nem alakult ki, egészségkárosodás nem maradt vissza, ezért az elsőfokú bíróság által megítélt nem vagyoni kártérítés összege az őket ért személyiségi jogsérelemmel nem volt arányos. A most kifejtettek miatt a nagyszülők esetében személyenként 700 000 Ft nem vagyoni kártérítés szükséges, de egyben elegendő is az őket ért immateriális hátrányok kompenzálására, valamint felel meg egyúttal az egységes megítélés követelményének.

A leírtak miatt az ítélet tábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, és a marasztalás tőkeösszegét a II-III. rendű felperesek, mint **néhai H. L.** jogutódjai, valamint a IV. rendű felperes esetében személyenként 350

000 Ft-ra, illetőleg 700 000 Ft-ra szállította le. Ennek következtében megváltozott a pervesztességük aránya, ami a javukra megállapított perköltség összegének arányos leszállítását is indokolta a Pp. 81. §-ának (1) bekezdésében írtak alapján. Az alperes kisebb mértékben lett pervesztes, ezért az ítélet tábla leszállította a terhére megállapított le nem rótt (s nem pedig előlegezett) kereseti illeték, valamint az állam által előlegezett szakértői díj összegét.

Az elsőfokú bíróság nem rendelkezett a felperesek pervesztességére jutó le nem rótt kereseti illeték viseléséről, amely alól önmagában az eljárás tárgyi költségfeljegyzési jogos volta miatt a felperesek nem mentesülhettek volna (a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 3. §-ának (2) bekezdése értelmében irányadó Pp. 85/A. §-ának (4) bekezdése alapján, ha tárgyi költségfeljegyzési jog esetében a felet a bíróság a perköltség megfizetésére kötelezi, az állam által előlegezett költségeket és a feljegyzett illetéket köteles az államnak megfizetni), illetőleg az állam által előlegezett költség teljes összegében a részlegesen pervesztes alperes önállóan nem lett volna marasztalható. Tekintettel arra, hogy a Pp. 253. §-ának (3) bekezdése értelmében a másodfokú bíróság a fellebbezési kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátaira tekintet nélkül határoz a le nem rótt illeték, valamint az állam által előlegezett és meg nem térült költség megfizetéséről, rendelkezett az ítélet tábla ennek kérdésében, s kötelezte a felpereseket a pervesztességük arányában a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése és az előbb felhívott rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján a le nem rótt kereseti illeték megtérítésére és az állam által előlegezett költség megfizetésére.

A fellebbezési eljárásban az I. rendű felperes teljes egészében pernyertes lett, ezért az alperes a javára a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles perköltséget fizetni. A II. rendű felperes 82,22 %-ban lett pernyertes, ezért vele szemben az alperes perköltségfizetési kötelezettsége a Pp. 81. §-ának (1) bekezdésén alapul. A III. és a IV. rendű felperesek pernyertessége 46,67 %-os lett, emiatt az ítélet tábla az ő esetükben ugyancsak a Pp. 81. §-ának (1) bekezdése alapján akként rendelkezett - mivel a pernyertesség és pervesztesség aránya között nincsen számottevő különbség -, hogy mindegyik fél maga viseli a saját költségét. Az alperes az I-II. rendű felperesek javára a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. §-a (2) bekezdésének a) pontja és (5) bekezdése alapján megállapított összegű ügyvédi munkadíjból álló perköltség megfizetésére köteles a Pp. 217. §-ának (1) bekezdésén alapuló teljesítési határidő mellett. A le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megtérítésére a II-IV. rendű felperesek és az alperes a pervesztességük arányában az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény 74. §-ának (3) bekezdése értelmében irányadó, a költségmentesség bírósági eljárásban való alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. §-ának (2) bekezdése alapján kötelesek.

Debrecen, 2011. november hó 8. napján

dr. Csikiné dr. Gyuranecz Márta sk. a tanács elnöke, dr. Bakó Pál sk. előadó bíró, dr. Riczu András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

kiadó